

ПРО ОФОРМЛЕННЯ ПРИСТАТЕЙНИХ СПИСКІВ ПОСИЛАНЬ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ СВІТОВИХ НАУКОМЕТРИЧНИХ БАЗ

Редакція наукового журналу «Демографія та соціальна економіка», заснованого Інститутом демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України та Національною академією наук України, підготувала дуже детальні і чіткі рекомендації для своїх авторів щодо оформлення пристатейних списків посилань відповідно до вимог світових наукометричних баз.

Ці рекомендації українською, англійською та російською надруковано у першому та другому щорічних числах журналу, а також представлено на веб-ресурсі журналу (http://dse.org.ua/index_ua.html).

З люб'язного дозволу редакції журналу «Демографія та соціальна економіка» ми наводимо тут повний текст рекомендацій.

Правила оформлення списку літератури (*References*), транслітерованого¹ у романському алфавіті (латиниця)

Правильний опис використовуваних джерел у списках літератури є запорукою того, що цитована публікація буде врахована **під час оцінювання наукової діяльності її авторів**, отже, (по ланцюжку) — діяльності організації, регіону, країни. **За цитуванням журналу визначається його науковий рівень**, авторитетність, ефективність діяльності його редакційної колегії і т. д. З цього виходить, що найбільш значущими складовими в бібліографічних посиланнях є **прізвища авторів і назви журналів**. Причому для того, щоб всі автори публікації були враховані в системі, **необхідно в опис статті вносити прізвища всіх авторів**, не скорочуючи їх до трьох, чотирьох і т. п. Заголовки статей у цьому випадку дають додаткову інформацію про їхній зміст і, хоча в аналітичній системі опису вони не наводяться, *Scopus* рекомендує включати їх в описи посилань.

¹ Транслітерація — переведення однієї графічної системи алфавіту в іншу (передача літер однієї писемності літерами другої).

Для опису у переліку літератури україномовних і російськомовних статей з журналів рекомендуємо такий варіант структури бібліографічних посилань у *References*:

- ПІБ авторів (транслітерація);
- назва статті у варіанті, що транслітерується, і переклад назви статті англійською мовою в квадратних дужках [];
- назва джерела (транслітерація) і переклад назви джерела англійською мовою [];
- вихідні дані з позначеннями англійською мовою або лише цифрові (останнє залежно від вживаного стандарту опису).

Список літератури (*References*) для *Scopus* та інших зарубіжних баз даних (БД) подається повністю окремим блоком, повторюючи список літератури, наведений мовою оригіналу відповідно до вимог ДАК України, незалежно від наявності у ньому англійськомовних джерел. Якщо в списку є посилання на іноземні публікації, вони повністю повторюються в списку, який готується в романському алфавіті.

Опис статті з журналів:

Zagurenko A.G., Korotovskikh V.A., Kolesnikov A.A., Timonov A.V., Kardymon D.V. Tekhnikoeconomichna optimizatsiya dizainu gidrorazryvu plasta [Techno-economic optimization of the design of hydraulic fracturing]. *Neftyanoe khozyaistvo - Oil Industry*, 2008, no.11, pp. 54—57 [in Ukrainian].

Небажане таке подання посилань (заголовок статті лише транслітерується, без перекладу):

Zagurenko A.G., Korotovskikh V.A., Kolesnikov A.A., Timonov A.V., Kardymon D.V. Tekhniko-ekonomichna optimizatsiya dizainu gidrorazryvu plasta. *Neftyanoe khozyaistvo — Oil Industry*, 2008, no.11, pp. 54—57.

Безоплатні програми для складання бібліографії наявні в мережі Інтернет. Досить здійснити в *Google* пошук зі словами «Create citation», і ви отримаєте кілька безоплатних програм, що дають змогу автоматично створювати посилання за пропонованими стандартами. Причому описи можна створювати для різних видів публікацій (книга, стаття з журналу, інтернет-ресурс і т. п.). Нижче наведено кілька посилань на такі сайти: <http://www.easybib.com>; <http://www.bibme.org>; <http://www.sourceaid.com>.

Технологія підготовки посилань з використанням системи автоматичної транслітерації і перекладача

На сайті <http://litopys.org.ua> можна безоплатно скористатися програмою транслітерації україномовного тексту в латиницю.

На сайті <http://www.translit.ru> є програма для транслітерації російськомовного тексту.

Програми дуже прості, їх легко використовувати як для готових посилань, так і для транслітерування різних частин описів.

Наведемо зразок короткої схеми процесу перетворення посилання:

1. Входимо на сайт <http://litopys.org.ua/links/intrans.htm>
2. Вставляємо в спеціальне поле весь текст бібліографії українською мовою і натискаємо кнопку «перекодувати».

Приклад автоматичної транслітерації в програмі на сайті:

Вихідний текст:

Загробська А.Ф. Міграція, відтворення і рівень освіти населення. — К.: Наук. думка, 1983. — 182 с.

Транслітерований текст:

Zahrobs'ka A.F. Mihratsiia, vidtvorennia i riven' osvity naselennia. — K.: Nauk. Dumka, 1983. — 182 s.

3. Копіюємо текст, що транслітерується у *References* — список, який готується.

4. Перекладаємо всі описи джерела, окрім авторів (назва книги, статті, постанови і так далі) англійською мовою, переносимо його до списку, який готується (за транслітерованою назвою).

5. Об'єднуємо описи в трансліті і перекладене та оформлюємо відповідно до ustalених правил. При цьому необхідно розкрити місце видання (Київ) і виправити позначення сторінок англійською мовою (замість 182 s. пишемо 182 p.) Курсивом виділяємо назву джерела, додаємо в кінці речення [in Ukrainian] і посилання готове:

Zahrobs'ka A.F. *Mihratsiia, vidtvorennia i riven' osvity naselennia* [Migration, reproduction and level of education of population]. Kyiv: Nauk. Dumka, 1983, 182 p. [in Ukrainian]/

Або беремо, наприклад, посилання:

Кочукова Е.В., Павлова О.В., Рафтопуло Ю.Б. Система экспертных оценок в информационном обеспечении ученых // Информационное обеспечение науки. Новые технологии: Сб. науч. тр. / Каленов Н.Е. (ред.). — М.: Научный Мир, 2009. — 342 с. — С. 190—199.

Вставляємо в програму, додаємо в кінці речення [in Russian], отримуємо:

Kochukova E.V. Pavlova O.V. Raftopulo Yu.B. Sistema ekspertnykh otsenok v informatsionnom obespechenii uchenykh // Informatsionnoe obespechenie nauki. Novye tekhnologii: Sb. nauch. tr., M.: Nauchnyi Mir, 2009, S.190—199 [in Russian].

У *References* абсолютно неприпустимо використовувати український ДСТУ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». У жодному з зарубіжних стандартів з бібліографічного опису не використовують розділові знаки, вживані в українському ДСТУ («//», «;» та «—»).

Назва джерела і вихідні дані відділяються від авторів і заголовка статті типом шрифту, найчастіше курсивом (*italics*), крапкою або комою без додаткових пробілів перед цими розділовими знаками.

Змінюємо посилання, що транслітерується:

1. Прибираємо спеціальні роздільники між полями та лапки («//», «/», «—», «;», «»).

2. У квадратних дужках після транслітерації пишемо перекладений заголовок статті і назву джерела англійською мовою.

3. Пишемо англійською мовою повне місце видання і позначення сторінок (видавництво залишаємо транслітерованим). Додаємо в кінець речення [in Russian].

Отримуємо кінцевий результат:

Kochukova E.V. Pavlova O.V. Raftopulo Iu.B. Sistema ekspertnykh otsenok v informatsionnom obespechenii uchenykh [The peer review system in the information providing of scientists] *Informatsionnoe obespechenie nauki. Novye tekhnologii: Sb. nauch. tr., [Information Support of Science. New Technologies: Collected papers]*. Moscow: Nauchnyi Mir, 2009, pp.190—199 [in Russian].

Бібліографічний опис за стандартом APA:

Книга

Last Name, F. (Year Published). *Book Title*. Publisher City: Publisher Name. Brown, D. (2004). *The DaVinci code*. New York: Scholastic [in English].

Журнал

Last Name, F. (Year Published). Article Title. *Journal name, Volume number, Page Numbers*. Smith, J. (2009). Studies in pop rocks and Coke. *Weird Science*, 12, 78—93 [in English].

Сайт

Last Name, First. «Page Title». Website Title. Retrieved Date Accessed, from Web Address Smith, J. (2009, January 21). Obama inaugurated as President. CNN.com. Retrieved February 1, 2009, from http://www.cnn.com/POLITICS/01/21/obama_inaugurated/index.html [in English].

Приклади оформлення списків літератури в романському алфавіті можна завантажити з веб-ресурсу журналу «Демографія та соціальна економіка» за посиланням: <http://dse.org.ua/Vymogi.html>.

Допомогти в зберіганні і оформленні посилань можуть програми — бібліографічні менеджери. У більшості випадків з їхньою допомогою Ви зможете швидко і грамотно скласти бібліографічний опис для публікації в будь-якому зарубіжному виданні відповідно до їхніх вимог.

До таких сервісів належать сайти <http://www.bibme.org>, <http://www.zotero.org>, <http://www.mendeley.com>, www.citethisforme.com та ін.